

prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Central (jud: L. Grădinari)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: A. Corcenco, D. Corolevschi, D. Stănilă)

D E C I Z I E

23 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Cornelia Albu,
în cauza civilă, la cererea Corneliei Albu, persoane interesate Primăria s.
Fîntînița, r-nul Drochia și Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la
constatarea faptului cu valoare juridică,
împotriva deciziei din 21 ianuarie 2021 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 24 decembrie 2019, Cornelia Albu a depus în instanță cerere cu privire la
constatarea faptului cu valoare juridică.

În motivarea acțiunii a indicat că mama sa, Lilia Cioinac, născută la XXXXX,
a decedat la XXXXX.

A specificat că numele mamei sale de fată era Foamete și a dobândit numele de
Cioinac datorită căsătoriei cu Stepan Cioinac la 5 februarie 1961, ambii părinți fiind
decedați.

Reclamanta a învederat că pentru întocmirea documentelor de dobândire a
cetățeniei românești este necesară adeverința de naștere a mamei sale, Lilia Foamete,
dar aceasta nu s-a păstrat.

Astfel, s-a adresat la OSC Drochia cu o cerere, dar a primit refuz pe motivul
că urmează să reinițieze procedura de înregistrarea ulterioară sau de reconstituire,
apoi la 28 august 2020 a primit refuz.

A solicitat constatarea faptului că Lilia Foamete s-a născut la XXXXX în satul
Fîntînița, raionul Drochia, de naționalitate moldoveancă.

Prin hotărârea din 25 august 2020 a Judecătoriei Drochia, sediul Central s-a
constatat faptul că Lilia Foamete s-a născut la XXXXX în satul Fîntînița, raionul
Drochia, iar ca părinți au fost Parascovia Foamete și Vasile Foamete de naționalitate
moldoveni.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, la 10 septembrie 2020, IP
„Agenția Servicii Publice” a înaintat apel, solicitând admiterea cererii de apel cu
modificarea hotărârii instanței de fond în partea ce ține de includerea lui „Vasile
Foamete”, ca tată al Liliei Foamete, astfel excluzând primul din aceasta fiind stabilită

nașterea cet. Lilia Foamete doar de către o femeie concretă și anume Parascovia Foamete.

Prin decizia din 21 ianuarie 2021 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de IP „Agenția Servicii Publice”. S-a casat integral hotărârea din 25 august 2020 a Judecătorei Drochia, sediul Central cu emiterea unei noi hotărâri prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea Corneliei Albu, intervenienți accesorii Primăria s. Fîntînița, r-l Drochia și IP „Agenția Servicii Publice” cu privire la constatarea faptului care are valoare juridică.

Pentru a decide astfel, prin prisma art. 279 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, art. 3 alin. (1), 20 alin. (1)-(2) din Legea nr. 100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, dispozițiilor pct. 159 din instrucțiunea cu privire la modul de înregistrare a actelor de stare civilă, Colegiul a considerat eronată soluția primei instanțe.

Colegiul a reținut că Cornelia Albu s-a adresat la IP „Agenția Servicii Publice”, SSC Drochia la 3 octombrie 2019 pentru primirea duplicatului adeverinței de naștere pe numele mamei sale, Lilia Foamete, dar a primit refuz, datele privind faptul nașterii ei nefiind confirmate prin actele de stare civilă, explicându-i dreptul că urmează să reinițieze procedura de înregistrarea ulterioară sau de reconstituire.

La 20 iulie 2020, petiționara a primit refuz de la IP „Agenția Servicii Publice”, SSC Drochia pe motiv că actul de naștere pe numele Liliei (Elena) Foamete nu a fost identificat.

Colegiul a mai reținut, conform copiei adeverinței de naștere, că petiționara s-a născut la 29 aprilie 1985, ca părinți fiind indicați tata - Stepan Cioinac și mama - Lilia Cioinac, care s-au căsătorit la 5 februarie 1961.

În acest sens, instanța de apel a reținut că întru stabilirea existenței sau inexistenței în fondul de arhivă al registrelor de stare civilă a actului de naștere pe numele Lilia Foamete, au fost verificate registrele actelor de naștere pe perioada anilor 1942-1946 a Primăriei Ghizdita, Fîntînița și Pervomaiscoe r. Dondușeni/Drochia, care s-au păstrat integral, prin urmare, actul de naștere pe numele Liliei Foamete nu a fost identificat.

În aceeași ordine de idei, Colegiul a reliefat că, la caz, IP „Agenția Servicii Publice” nu poate conveni la constatarea înregistrării unui fapt care nici nu a fost înregistrat la organul de stare civilă.

Prin urmare, la emiterea hotărârii, instanța de fond eronat nu a ținut cont de faptul că se constată faptul nașterii, dar nu înregistrării acesteia, dat fiind faptul că înregistrarea - nu a avut loc, din care motiv IP „Agenția Servicii Publice” este în imposibilitate de a executa hotărârea emisă cu referire la înregistrarea nașterii.

În temeiul celor relatate, Colegiul a atestat că problema petiționarei/ intimate poate fi soluționată doar prin prisma acțiunii de constatare a faptului nașterii unei persoane de către o femeie concretă în condițiile art. 281 alin. (2), lit. n) Cod de procedură civilă, iar, la caz, includerea lui Vasile Foamete, ca „tată” în actul de naștere în lipsa unui act de stabilire a paternității lui Vasile Foamete față de copilul Lilia Foamete, nu este posibilă.

La 22 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Cornelia Albu a declarat recurs, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu soluția adoptată de instanța de apel, considerând-o neîntemeiată.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la 21 ianuarie 2021, copia deciziei motivate fiind expediată participanților la proces prin scrisoarea de însoțire din 9 februarie 2021 (f.d. 103), fiind recepționată de recurentă la 12 februarie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d. 107).

Astfel, recursul, declarat la 22 martie 2021, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 12 aprilie 2021, prin scrisoarea de însoțire nr. 2ra-759/21, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data recepționării (f.d. 115).

Astfel, la 20 aprilie 2021 IP „Agenția Servicii Publice” a depus referință, prin care a solicitat constatarea inadmisibilității recursului.

Prin încheierea din 2 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Cornelia Albu a fost considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului.

În conformitate cu articolele 441 și 444 din Codul de procedură civilă, recursurile s-au examinat de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs și referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurenta și intimata au avut posibilitate să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse.

Verificând decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului cu casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi hotărâri, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurentului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza Garda Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

În vederea respectării articolului 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica

probleme de drept specificate la alin. (3) din articolul citat. Mai mult, recurenta nu au prezentat obiecții în privința acestui aspect procedural.

Esența articolelor 432 și 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă oferă instanței de recurs competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În debut, Colegiul atestă că înaintând acțiune în instanță Cornelia Albu a solicitat constatarea faptului că Lilia Foamete (mama sa) s-a născut la XXXXX în satul Fîntînița, raionul Drochia, de naționalitate moldoveancă.

Fiind investită cu examinarea cauzei, prima instanță prin hotărârea din 25 august 2020 a constatat faptul că Lilia Foamete s-a născut la XXXXX în satul Fîntînița, raionul Drochia, iar ca părinți au fost Parascovia Foamete și Vasile Foamete, de naționalitate moldoveni.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, IP „Agenția Servicii Publice” a contestat-o cu apel, solicitând modificarea hotărârii prin excluderea lui Vasile Foamete în calitate de tată.

Verificând legalitatea hotărârii, instanța de apel prin decizia din 21 ianuarie 2021 a admis apelul declarat de IP „Agenția Servicii Publice”. A casat integral hotărârea din 25 august 2020 a Judecătorei Drochia, sediul Central și a emis o nouă hotărâre prin care a respins ca fiind neîntemeiată cererea Corneliei Albu, intervenienți accesorii Primăria s. Fîntînița, r-l Drochia și IP „Agenția Servicii Publice” cu privire la constatarea faptului care are valoare juridică.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând materialele anexate la dosar, în raport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția instanței de apel și primei instanțe sunt neîntemeiate.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

În temeiul art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, iar conform art. 130 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

În sensul art. 279 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească examinează în procedură specială cauza cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică.

În conformitate cu art. 281 alin. (2) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța judecă cauzele în care i se cere să constate înregistrarea nașterii, adopției, căsătoriei, divorțului și decesului.

Conform art. 20 alin. (1) din Legea privind actele de stare civilă nr. 100-XV din 26 aprilie 2001, drept temei pentru înregistrarea nașterii și întocmirea actului de naștere servesc: a) actul medical constatator al nașterii, eliberat de unitatea sanitară în care a avut loc nașterea; b) certificatul medical de naștere, eliberat de unitatea sanitară privată, de medicul care a asistat nașterea sau la care s-a adresat mama după naștere (când nașterea s-a produs în afara unității sanitare) ori de un medic privat care a asistat nașterea; c) procesul-verbal și certificatul prin care se constată sexul și vârsta copilului – în cazul înregistrării nașterii unui copil găsit.

Alin. (2) al aceluiași articol, statuează că în lipsa actelor prevăzute la alin. (1), înregistrarea nașterii copilului se face pe baza hotărârii instanței judecătorești privind stabilirea faptului nașterii copilului de către o femeie concretă.

Prin prisma normelor precitate, Colegiul reține că petiționara Cornelia Albu s-a adresat la IP „Agenția Servicii Publice”, SSC Drochia la 3 octombrie 2019 pentru primirea duplicatului adevărîței de naștere pe numele mamei sale (Lilia Foamete), dar a primit refuz, datele privind faptul nașterii acesteia nefiind confirmate prin actele de stare civilă, fiindu-i explicat că este necesar să reinițieze procedura de înregistrarea ulterioară sau de reconstituire.

Mai mult, Cornelia Albu la 20 iulie 2020 a primit refuz de la IP „Agenția Servicii Publice”, SSC Drochia pe motiv că actul de naștere pe numele Liliei (Elena) Foamete nu a fost identificat, fiindu-i sugerat să se adreseze în instanță pentru constatarea faptului pe cale judiciară. (f.d. 52)

Conform copiei adevărîței de naștere petiționara s-a născut la 29 aprilie 1985, ca părinți fiind indicați tata - Stepan Cioinac și mama - Lilia Cioinac, care s-au căsătorit la 5 februarie 1961 (f.d. 11).

Conform adevărîței de deces, Lilia Cioinac, născută la XXXXX a decedat la 15 februarie 2002. (f.d. 13)

Mai mult, conform adevărîței de la Primăria Fîntînița, r. Drochia, Lilia Cioinac mai figura în acte și ca Elena Cioinac, fiind aceiași persoană. (f.d. 14)

Potrivit adevărîței nr. 166 din 8 octombrie 2019 eliberată de Primăria Fîntînița, r. Drochia, conform registrului de evidență a populației pe anii 2002-2006 în contul nr. 710 este înscrisă Lilia Cioinac, născută la XXXXX.

Se mai reține că conform certificatului nr. 167 din 8 octombrie 2019 eliberat de Primăria Fîntînița, r. Drochia, s-a indicat că Lilia Cioinac, născută în anul 1944, din anul 1957 până în anul 1998 a activat în rândurile colhoznicilor. (f.d. 16) Acest fapt fiind confirmat și prin forma nr. 14, contul personal 1340, cartea 8 din gospodărie, unde este indicată Lilia Cioinac, născută în anul 1944. (f.d. 17)

De altfel, se reține că conform extrasului din Registrele de evidență a gospodăriilor pentru anii 1967-1969 a sat. Fîntînița, eliberat de Arhiva raională, la contul personal nr. 666 figurează familia lui Stepan Cioinac, născut în anul 1938, ca cap a familiei, Lilia Cioinac, născută în anul 1944 soția, cu indicarea faptului că ultima activa în colhozul „Молодая Гвардия”. (f.d. 18)

Reieșind din cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel a concluzionat greșit în sensul casării hotărârii și respingerii integrale a acțiunii, iar prima instanță constatând faptul cu valoare juridică eronat la indicat pe Vasile Foamete ca „tată”, contrar prevederilor art. 20 alin. (2) din Legea privind actele de stare civilă nr. 100-XV din 26 aprilie 2001

Din cumul de probe prezentate la actele cauzei în coroborare cu actele cauzei se constată cu certitudine faptul că Lilia Foamete s-a născut la XXXXX în satul Fîntînița, raionul Drochia, ca mamă fiind Parascovia Foamete, iar constatarea faptului dat are valoare juridică pentru petiționară, în legătură cu necesitatea оформării actelor de moștenire și dobândirii cetățeniei românești.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că concluzia primei instanțe și instanței de apel sunt neîntemeiate.

În conexiunea celor enunțate, instanța de recurs constată că instanțele de judecată nu au calificat corect din punct de vedere juridic acțiunea cu care au fost investite, fapt ce a dus la emiterea unor soluții greșite în acest sens.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Cornelia Albu urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. b) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Cornelia Albu.

Se casează integral decizia din 21 ianuarie 2021 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 25 august 2020 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, în cauza civilă, la cererea Corneliei Albu, persoane interesate Primăria s. Fîntînița, r-nul Drochia și Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică, și se emite a hotărâre nouă, prin care:

Se admite cererea Corneliei Albu, persoane interesate Primăria s. Fîntînița, r-nul Drochia și Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică.

Se constată faptul nașterii Liliesi Foamete la XXXXX în satul Fîntînița, raionul Drochia, de către o femeie concretă, și anume Parascovia Foamete.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Galina Stratulat